

EXAMEN FACULTATUM - HØST 2006

Form: skriftlig eksamen

Eksamenstid: 10:00-16:00

(1) Fra pensumdel A: Rettsfilosofi

(a) I rettsfilosofien bruker man uttrykket «rett og praktisk fornuft» som et kortfattet uttrykk for en problemstilling.

Gjør rede for hva denne problemstillingen går ut på. Gjør herunder rede for skillet mellom kognitivistiske og non-kognitivistiske teorier.

Nevn tre hovedstandpunkter som er tatt i spørsmålet om rett og praktisk fornuft. Hvis du ønsker kan du gjerne illustrere med en figur.

(b) Et omdiskutert spørsmål de siste par år har vært om det bør være adgang til å bruke forhørsmetoder med karakter av tortur hvis dette anses nødvendig for å avverge terrorangrep. I den følgende meningsutveksling presenteres i stilisert form to argumentasjons-måter mot å godta tortur som begge har stått sentralt i diskusjonen:

A: «Konsekvensen blir at vi får flere feilaktige tilståelser og at vi øker risikoen for at våre egne soldater utsettes for tortur.»

B: «Uansett hva konsekvensene blir er tortur galt fordi det krenker en persons iboende rettigheter.»

Hvordan vil du plassere argumentasjonen til A og argumentasjonen til B i forhold til de hovedstandpunktene du nevnte under punkt (a) ovenfor? Hva er hovedforskjellen mellom de to argumentasjons-måtene?

(c) I artikkelen 'Filmen om Nürnbergdommen' (1962) skriver den norske juristen Torstein Eckhoff følgende:

«Det er visse grenser for hvor langt lovlydigheten bør strekke seg – også for dommere. Det kan tenkes lover som bryter så radikalt med idealer om humanitet og menneskeverd at det etter mitt skjønn ikke er riktig å respektere dem, selv om man virker som dommer i det land hvor disse lover er vedtatt. Meget av den lovgivning som så dagens lys i Nazi-Tyskland var av denne art. Og det kunne nok også nevnes mer aktuelle eksempler fra andre land og verdensdeler. Jeg bygger ikke dette på folkerettslige prinsipper. Finner en støtte i dem er det vel og bra, men ikke avgjørende for den moralske vurdering av hvordan dommere bør opptre. Heller ikke har jeg ment å gi uttrykk for noen naturrettslig oppfatning. Jeg pretenderer ikke å ha funnet noen gyldige normer med høyere prioritet enn de positive lover. Det jeg har gitt uttrykk for har snarere karakter av en personlig trosbekjennelse om at det er visse verdier som jeg setter høyere enn lovlydighet hos dommere. ... [D]et står for meg som en overmåte viktig oppgave å arbeide for utbredelsen av de idealer jeg har nevnt –

og gjerne i samarbeid med dem som hyller de samme idealer på et religiøst eller metafysisk grunnlag.»

Hvordan vil du plassere denne argumentasjonen i forhold til de hovedstandpunktene du nevnte under punkt (a) ovenfor? Hva er hovedforskjellen mellom denne argumentasjonen og de to argumentasjonsmåtene skissert under punkt (b) ovenfor?

(2) Fra pensumdel B: Rett og noen nyere trekk ved samfunnsutviklingen

(a) Hva forstår vi med rettens polysentri? Gi eksempler.

(b) Kan rettens internasjonalisering gi et eksempel på rettslig polysentri? Hvis ja, forklar hvordan ved hjelp av eksempler. Hvis nei, forklar hvorfor.

I den samlede vurdering vil del (1) telle 3/4 og del (2) telle 1/4.

Det juridiske fakultet, Oslo, 24. november 2006

Aslak Syse
Eksamensformann